

İLKÖĞRETİM ALTINCI SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ FARKLI DEĞİKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Soner ULUOCAK

Hacettepe Üniversitesi, Ankara Devlet Konservatuvarı, Ankara, Türkiye.

Enver TUFAN

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
Müzik Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye.*

Özet

Bu araştırma, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Survey yöntemi kullanılarak yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu, 2007-2008 eğitim-öğretim yılında, Ankara ili Çankaya ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üç ayrı ilköğretim okulunda eğitim görmekte olan 177 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket ve Nacakcı (2006) tarafından geliştirilen “Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesi sonucunda, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarında anne ve babalarının eğitim düzeyleri ve mesleklerine göre anlamlı bir fark bulunmamış; kız ve erkek öğrenciler arasında kız öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuş; ailesinde ya da yakın çevresinde bir müzik aleti çalan kişilerin bulunması durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamış; blokflüt haricinde başka bir müzik aleti çalan öğrenciler lehine ise anlamlı bir fark bulunmuştur.

***Anahtar Sözcükler:** İlköğretim Müzik Dersi, Tutumlar, Tutum Ölçeği*

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF THE SIXTH GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS' TOWARDS MUSIC COURSE ACCORDING TO DIFFERENT VARIABLES

Abstract

This study was designed to investigate the attitudes of sixth grade primary school students towards music course according to different variables. The sample in the research, which was carried out by Survey methods, was consisted of 177 sixth grade students from three different Primary Schools under the Ministry of Education in the city of Ankara, Çankaya in 2007-2008 Academic Year. The data was gathered with a Questionnaire developed by the authors and “Attitudes Towards Music Course Scale” which was developed by Nacakcı (2006). The data analysed as frequencies, percentage, mean, independent sample t-test and one-way ANOVA.

The results showed that there was no significant difference regarding students' music course attitudes according to parents' education level and occupation. There was a significant difference according to gender on behalf of girls. No significant difference was found according to having a family member or neighbour playing a musical instrument, instead, significant difference was found on behalf of the students who play a musical instrument other than recorder.

Keywords: *Primary School Music Course, Attitudes, Attitudes Scale*

1. Giriş

Sanat eğitimi uygulamaları, eğitimde sahip olduğu işlevler nedeniyle tüm dünyada genel eğitim sistemi içerisinde kendine belli bir yer edinerek, 20. yy.ın başından itibaren örgün eğitim kurumlarında belirgin bir ağırlık kazanmış ve etkinliğini giderek artırmıştır (Atan, 2004: 63). *Eisner (1994), Gardner (1993) ve Grene (1995), yaptıkları araştırmalarla, zengin sanat deneyimlerinin insan hayatındaki yeri, insanın çeşitli alanlardaki yaratıcılığı, zeka ile ilişkisi ve insani gelişim üzerine son derece önemli olduğu konusunda çok kesin kanıtlar sağlamışlardır (Upitis ve Soren, 1999).* Sanat eğitimi etkinliklerinde yaşayarak, düşünerek, tartışarak, yaparak ve katılarak öğrenme gerçekleştiğinden, öğrenilenler, öğrenciler için kalıcı olmakta ve gerçek yaşama geçirilebilmektedir (Kaptan, 2004:187). Atan'a (2004) göre sanat yoluyla verilen bu eğitimde öncelik, sanata ulaşmak değil, bireye ulaşmaktır. Sanat eğitimiyle, bireylerin duygu ve düşüncelerini özgür bir biçimde ifade edebilmelerine olanak sağlanır. Öğrencilerin yetilerini harekete geçirilerek, kendilerine güvenleri artırılır, estetik duyarlılık kazandırılır, bireyler arası diyalog oluşturulur ve geliştirilir. Bireylerin kişisel gelişimleri ve toplumla etkileşimleri hedeflenir.

Sanat eğitimi derslerinin önemli bir boyutunu ilköğretim müzik dersleri oluşturmaktadır. Müzik eğitiminde ilköğretim çağı kritik bir öneme sahiptir. İlköğretim eğitimine başlayan bir öğrenci, belli bir program dahilindeki ilk genel müzik eğitimini bu dönemde almaya başlar. Abril ve Gault'un (2006) yaptığı bir araştırmada müzik öğretmenleri, müziğin, öğrencilerin yaratıcılığını beslemede ve toplumsal ilişkilerini güçlendirmede önemli bir potansiyele sahip olduğunu belirtmektedirler. Saydam (2003) ise ilköğretim müzik dersinin içerdiği boyutlarıyla, çocuğun ilgi ve yeteneklerini geliştirme fırsatı bulabileceği temel derslerden birisi olarak kabul edilebileceğini bildirmektedir.

İlköğretim üçüncü kademe müzik dersi, "bilişsel, devinişsel ve duyuşsal" hedeflerin yoğunluğu bakımından birinci ve ikinci kademe müzik dersinden ayrılmaktadır. Öğrencilerin, bu dönemde müzik dersine yönelik olarak geliştirdikleri tutumlar, daha ileri yaşlarında da müziğe olan ilgilerinde belirleyici bir etken olabilmektedir. Özmenteş'e (2006: 26) göre tutumlar, müzik eğitimi araştırmalarında sıklıkla incelenen ve akademik başarıya yön verebilen en önemli değişkenlerden birisidir. Abeles ve diğerlerine (1995) göre ise öğrencilerin müziğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamak, müzik eğitiminin en önemli hedeflerinden birisidir (Akt. Özmen-

teş, 2006: 26).

İlköğretim eğitiminin üçüncü kademesinin başlangıcı olan altıncı sınıf, tüm ilköğretim eğitimi içerisinde ayrı bir öneme sahiptir. Bu dönemde, öğrenci genç bir birey olmak üzere ve müziğe yönelik eğilimlerinde de buna bağlı olarak bazı değişimler meydana gelmektedir. Nitekim, Kocabaş (1997: 141), tutumların oluşması ya da geliştirilmesi açısından 12-30 yaş arasındaki önemli bir zaman dilimi olarak kabul edildiğini belirtmekte ve bu yaşlarda kazanılacak müziğe ilişkin tutumların, ilk yetişkinlik devresinden sonra da kolay kolay değişmeyeceğini eklemektedir. Bu düşünce doğrultusunda, bir öğretmenin, öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının hangi değişkenlerle bağlı olarak değiştiğini bilmesinin, derste uygulamalardan daha verimli sonuçlar almasında önemli olduğu söylenebilir. Bu konuda Kocabaş (1997: 142), ilköğretim öğrencilerinin müziğe ilişkin tutumlarının geliştirilmesi yönünde planlanacak öğretim ve öğrenme etkinliklerinin, müzik eğitiminin bilişsel, devinışsel ve duyuşsal ürünlerini de arttırabileceğini bildirmektedir.

Bu noktada, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının ve bu tutumların hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesinin, ilköğretim müzik eğitimi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen bazı değişkenleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, bu temel amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarında,
  - Cinsiyete,
  - Anne ve babanın eğitim düzeyine,
  - Anne ve babanın mesleğine,
  - Ailesinde veya yakın çevresinde bir müzik aleti çalan kişilerin olma durumuna,
  - Öğrencilerin herhangi bir müzik aleti çalıp çalmama durumuna,
  - Herhangi bir müzik kursuna gitmiş ya da gidiyor olma durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tu-

tumlarının betimlenebilmesi amacıyla survey yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2007-2008 eğitim-öğretim yılında, Ankara ili Çankaya ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üç ayrı ilköğretim okulunda eğitim görmekte olan 177 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmuştur.

Tablo 1. Örneklemi oluşturan öğrencilerin bazı sosyo-demografik özelliklere göre dağılımı

KİŞİSEL BİLGİLER		f	%	N
Cinsiyet	Kız	90	50.8	177
	Erkek	87	49.2	
Annenin Eğitim Durumu	İlköğretim	96	54.2	177
	Ortaöğretim	54	30.5	
	Üniversite	26	14.7	
	Boş	1	0.6	
Babanın Eğitim Durumu	İlköğretim	76	42.9	177
	Ortaöğretim	63	35.6	
	Üniversite	37	20.9	
	Boş	1	0.6	
Annenin Mesleği	Ev Hanımı	122	68.9	177
	Memur	24	13.56	
	İşçi	15	8.47	
	Serbest meslek	9	5.08	
	Emekli	4	2.26	
	Boş	3	1.69	
Babanın Mesleği	Memur	50	28.24	177
	İşçi	27	15.25	
	Serbest meslek	80	45.20	
	Emekli	7	3.95	
	İşsiz	2	1.13	
	Boş	11	6.21	

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır.

1. Anket:

Öğrencilerin kişisel bilgilerini elde etmeye yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ankette, öğrencinin cinsiyeti, aile durumu ve bir müzik aleti çalma durumu ile ilgili sorular bulunmaktadır.

2. Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği:

Nacakçı (2006) tarafından geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirlik çalışması gerçekleştirilmiş olan bu ölçek, 4 maddelik kişisel bilgi ile 15 maddelik 5 dereceli Likert tipi tutum sorusundan meydana gelmektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS-11.5 programı yardımıyla değerlendirilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerinin sırasına göre aşağıda verilmektedir.

İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tutum Ölçeğinin uygulanmasıyla elde edilen bulgular, aşağıda tablo halinde verilmiş ve daha sonra yorumlanmıştır.

Tablo 2. İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının Frekans, Yüzde ve Aritmetik Ortalama Dağılımları

ÖNERME LER	Tamamen Katılıyorum		Büyük Ölçüde Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Çok Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Müzik dersinin önemsiz bir ders olduğunu düşünüyorum.	14	7,9	8	4,5	17	9,6	22	12,4	116	65,2	4,23
2. Zorunlu olmasaydım müzik dersine katılmak istemezdim.	14	7,9	9	5,1	16	9,0	25	14,0	112	62,9	4,20
3- Sayısal veya sözel ders işlemektense müzik dersi yapmayı tercih ederim.	60	33,7	31	17,4	34	19,1	18	10,1	34	19,1	2,63
4- Müzik dersinde düşündüğüm kadar başarılı olmayışımın sebebi öğretmenimdir.	14	7,9	5	2,8	9	5,1	11	6,2	137	77,0	4,43
5- Müzikle uğraşmak veya bir müzik aleti çalmak isterdim.	9	5,1	6	3,4	15	8,4	22	12,4	123	69,1	4,39
6- Müzik derslerinin bana müzik dinleme zevki ve seçme alışkanlığı kazandırdığını düşünüyorum.	10	5,6	14	7,9	34	19,1	26	14,6	93	52,2	4,01
7- Müzik dersini sadece sınıf geçmek için çalışıyorum.	8	4,5	5	2,8	8	4,5	22	12,4	133	74,7	4,52
8- Müzik dersinin haftalık ders saatinin daha çok olmasını isterim.	26	14,6	29	16,3	25	14,0	22	12,4	74	41,6	3,51

9-Müzik dersinde öğrendiklerimle okul içi ve dışı müzik etkinliklerine katılmak isterim.	11	6,2	21	11,8	38	21,3	34	19,1	72	40,4	3.77
10-Müzik dersindeki konuları kendim için yararlı ve ilginç buluyorum.	15	8,4	18	10,1	34	19,1	31	17,4	76	42,7	3.78
11-Müzik dersi en çok sevdiğim dersler içinde yer alır.	19	10,7	15	8,4	37	20,8	32	18,0	72	40,4	3.70
12-Müzik dersine zaman ayırmaktansa diğer derslere vakit ayırmayı tercih ederim.	19	10,7	20	11,2	38	21,3	40	22,5	58	32,6	3.56
13-Müzik dersi sıkıcı bir dertir.	8	4,5	3	1,7	16	9,0	18	10,1	130	73,0	4.48
14-Müzik dersinde ders işleyiş bakımından gelişen teknolojinin etkilerini görebiliyorum	18	10,1	31	17,4	39	21,9	25	14,0	63	35,4	3.48
15-Müzik öğretmënimiz bize çalgısı veya sesıyla hiç müzik yapmıyor.	9	5,1	6	3,4	5	2,8	5	2,8	151	84,8	4.61

Dereceleme: 1,00 – 1,79 => Hiç Katılmıyorum / 1,80 – 2,59 => Çok az Katılıyorum / 2,60 – 3,39 => Kısmen Katılıyorum / 3,40 – 4,19 => Büyük ölçüde Katılıyorum / 4,20 – 5,00 => Tamamen Katılıyorum

Tablo 2.den de görüldüğü gibi,

“Müzik dersinin önemsiz bir ders olduğunu düşünüyorum” önermesine, öğrencilerin %7.9’u tamamen katıldıklarını, %4.5’i büyük ölçüde katıldıklarını, %9.6’sı kısmen katıldıklarını, %12.4’ü çok az katıldıklarını, %65.2’si hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ait genel ortalama $\bar{X} = 4.23$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalama göre, öğrencilerin, müzik dersini önemsiz bir ders olarak görmedikleri söylenebilir.

“Zorunlu olmasaydım müzik dersine katılmak istemezdim” önermesine, öğrencilerin %7.9’u tamamen katıldıklarını, %5.1’i büyük ölçüde katıldıklarını, %9’u kısmen katıldıklarını, %14’ü çok az katıldıklarını, %62.9’u hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.20$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalama göre, öğrencilerin, müzik dersine isteyerek katıldıkları söylenebilir.

“Sayısal veya sözel ders işlemektense müzik dersi yapmayı tercih ederim” önermesine, öğrencilerin %33,7’si tamamen katıldıklarını, %17,4’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %19,1’i kısmen katıldıklarını, %10,1’i çok az katıldıklarını, %19,1’i hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 2.63$ (kısmen katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalama göre, öğrencilerin, müzik dersi yerine sayısal ya da sözel bir ders işlemeyi tercih ettikleri söylenebilir.

“Müzik dersinde düşündüğüm kadar başarılı olmayışımın sebebi öğretmenimdir” önermesine, öğrencilerin %7,9’u tamamen katıldıklarını, %2,8’i büyük ölçüde katıldıklarını, %5,1’i kısmen katıldıklarını, %6,2’si çok az katıldıklarını, %77’si hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.43$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin, müzik dersindeki başarısızlıklarının sorumlusu olarak öğretmenlerini görmedikleri söylenebilir.

“Müzikle uğraşmak veya bir müzik aleti çalmak isterdim” önermesine, öğrencilerin %5,1’i tamamen katıldıklarını, %3,4’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %8,4’ü kısmen katıldıklarını, %12,4’ü çok az katıldıklarını, %69,1’i hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.39$ (tamamen katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, herhangi bir müzik aleti çalmayı istedikleri söylenebilir.

“Müzik derslerinin bana müzik dinleme zevki ve seçme alışkanlığı kazandırdığını düşünüyorum” önermesine, öğrencilerin %5,6’sı tamamen katıldıklarını, %7,9’u büyük ölçüde katıldıklarını, %19,1’i kısmen katıldıklarını, %14,6’sı çok az katıldıklarını, %52,2’si hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.01$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin, müzik derslerinin kendilerine müzik dinleme zevki ve seçme alışkanlığı kazandırdığını düşündükleri söylenebilir.

“Müzik dersini sadece sınıf geçmek için çalışıyorum” önermesine, öğrencilerin %4,5’i tamamen katıldıklarını, %2,8’i büyük ölçüde katıldıklarını, %4,5’i kısmen katıldıklarını, %12,4’ü çok az katıldıklarını, %74,7’si hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.52$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin, müzik dersine sadece sınıf geçmek için değil severek çalıştıkları söylenebilir.

“Müzik dersinin haftalık ders saatinin daha çok olmasını isterim” önermesine, öğrencilerin %14,6’sı tamamen katıldıklarını, %16,3’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %14’ü kısmen katıldıklarını, %12,4’ü çok az katıldıklarını, %41,6’sı hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.51$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin, müzik dersinin haftalık saatinin artmasını büyük ölçüde istedikleri söylenebilir.

“Müzik dersinde öğrendiklerimle okul içi ve dışı müzik etkinliklerine katılmak isterim” önermesine, öğrencilerin %6,2’si tamamen katıldıklarını, %11,8’i büyük ölçüde katıldıklarını, %21,3’ü kısmen katıldıklarını, %19,1’i çok az katıldıklarını, %40,4’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.77$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğ-

rencilerin, müzik dersinde öğrendiklerini, okul içi ve dışı müzik etkinliklerine katılarak kullanmayı büyük ölçüde istedikleri söylenebilir.

“Müzik dersindeki konuları kendim için yararlı ve ilginç buluyorum” önermesine, öğrencilerin %8,4’ü tamamen katıldıklarını, %10,1’i büyük ölçüde katıldıklarını, %19,1’i kısmen katıldıklarını, %17,4’ü çok az katıldıklarını, %42,7’si hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.78$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, müzik dersindeki konuları kendileri için yararlı ve ilginç buldukları söylenebilir.

“Müzik dersi en çok sevdiğim dersler içinde yer alır” önermesine, öğrencilerin %10,7’si tamamen katıldıklarını, %8,4’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %20,8’i kısmen katıldıklarını, %18’i çok az katıldıklarını, %40,4’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.70$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, en sevdiği derslerden birisinin müzik dersi olduğu söylenebilir.

“Müzik dersine zaman ayırmaktansa diğer derslere vakit ayırmayı tercih ederim” önermesine, öğrencilerin % 10,7’si tamamen katıldıklarını, %11,2’si büyük ölçüde katıldıklarını, %21,3’ü kısmen katıldıklarını, %22,5’i çok az katıldıklarını, %32,6’sı hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.56$ (çok az katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, müzik dersine de diğer dersler kadar zaman ayırmayı tercih ettikleri söylenebilir.

“Müzik dersi sıkıcı bir derstir” önermesine, öğrencilerin % 4,5’i tamamen katıldıklarını, %1,7’si büyük ölçüde katıldıklarını, %9’u kısmen katıldıklarını, %10,1’i çok az katıldıklarını, %73’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.48$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin, müzik dersini sıkıcı bulmadıkları söylenebilir.

“Müzik dersinde ders işleyiş bakımından gelişen teknolojinin etkilerini görebiliyorum” önermesine, öğrencilerin %10,1’i tamamen katıldıklarını, %17,4’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %21,9’u kısmen katıldıklarını, %14’ü çok az katıldıklarını, %35,4’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3.48$ (büyük ölçüde katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre, öğrencilerin müzik dersinde gelişen teknolojinin etkilerini büyük ölçüde gördükleri söylenebilir.

“Müzik öğretmenimiz bize çalgısı veya sesiyle hiç müzik yapmıyor” önermesine, öğrencilerin %5,1’i tamamen katıldıklarını, %3,4’ü büyük ölçüde katıldıklarını, %2,8’i kısmen katıldıklarını, %2,8’i çok az katıldıklarını, %84,8’i hiç katılmadıkları

rını belirtmişlerdir. Bu önermeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 4.61$ (hiç katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu ortalamaya göre öğrencilerin, müzik öğretmenlerinin derslerde müzik yaptığını düşündükleri söylenebilir.

İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Farklı Değişkenlere Göre Analizi

İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum puanlarının, anne-babanın eğitim düzeylerine ve mesleklerine göre farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş, elde edilen bulgular Tablo 3. de verilmiştir. Tutum puanlarının cinsiyete; ailesinde veya yakın çevresinde bir müzik aleti çalan kişilerin olma durumuna; öğrencilerin herhangi bir müzik aleti çalıp çalmamasına; herhangi bir müzik kursuna gitmiş ya da gidiyor olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği ise bağımsız gruplar t testi ile analiz edilmiş, elde edilen bulgular Tablo 4.te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının

Anne-Baba Eğitim ve Meslek Değişkenlerine Göre ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Annenin Eğitim Düzeyi	Gruplar arası	8.301	2	4.150	.043	.958
	Gruplar içi	16796.699	173	97.091		
	Toplam	16805.000	175			
Babanın Eğitim Düzeyi	Gruplar arası	128.612	2	64.306	.682	.507
	Gruplar içi	16322.837	173	94.352		
	Toplam	16451.449	175			
Annenin Mesleği	Gruplar arası	558.864	4	139.716	1.487	.208
	Gruplar içi	15883.303	169	93.984		
	Toplam	16442.167	173			
Babanın Mesleği	Gruplar arası	510.739	4	127.685	1.351	.253
	Gruplar içi	15217.219	161	94.517		
	Toplam	15727.958	165			

Tablo 3. incelendiğinde;

Annenin eğitim düzeyi ile tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(2-173)} = .043$; $p > 0.05$).

Babanın eğitim düzeyi ile tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(2-173)} = .682$; $p > 0.05$).

Annenin mesleği ile tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(4-169)} = 1.487$; $p > 0.05$).

Babanın mesleği ile tutum puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{(4-161)} = 1.351$; $p > 0.05$).

Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarında anne-babanın eğitim düzeylerinin ve mesleklerinin etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Cinsiyet	Erkek	87	56,51	10,444	-3.078	175	.002
	Kız	90	60,92	8,587			
Ailede Enstrüman Çalan Kişilerin Olma Durumu	Evet	92	59,50	8,922	.970	174	.333
	Hayır	84	58,07	10,604			
Blokflüt Haricinde Başka Bir Enstrüman Çalışıyor Olma Durumu	Evet	35	62,14	7,042	2.21	175	.021
	Hayır	142	57,92	10,182			
Müzik Kursuna Gitmiş ya da Gidiyor Olma Durumu	Evet	29	61.48	8.074	1.654	175	.100
	Hayır	148	58.22	10.007			

Tablo 4. incelendiğinde;

Erkek ve kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında, kız öğrenciler lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(175)} = -3.078$; $p < 0.05$).

Ailesinde veya yakın çevresinde enstrüman çalan kişiler bulunan öğrencilerle bulunmayan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t_{(174)} = .970$; $p > 0.05$).

Blokflüt haricinde başka bir müzik aleti daha çalan öğrencilerle, çalmayan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında, başka bir müzik aleti daha çalan öğrenciler lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(175)} = 2.21$; $p < 0.05$).

Herhangi bir müzik kursuna giden öğrencilerle, gitmeyen öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t_{(175)} = 1.654$; $p > 0.05$).

Bu bulgular sonucunda, kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu ve blokflüt haricinde başka bir müzik aleti daha çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının, çalmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Ailesinde ya da yakın çevresinde bir müzik aleti çalan kişiler bulunan öğrencilerle bulunmayan öğrencilerin ve herhangi bir müzik kursuna giden öğrencilerle, gitmeyen öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları saptanmıştır. Öğrenciler, müzik dersini önemsiz ve sıkıcı bir ders olarak görmemekte; derse severek, isteyerek katılmak-

ta ve derse sadece sınıf geçmek için çalışmamaktalar; ancak, yine de sayısal ya da sözel derslere daha çok zaman ayırmayı istemektedirler. Bu sonuçlar, Nacakcı'nın (2006) ulaştığı sonuçlarla da benzerlikler göstermektedir. Nacakcı'nın (2006), ilköğretimin tüm sınıfları üzerinde yürüttüğü araştırmada da öğrencilerin, müzik dersine karşı olumlu bir tutum içinde bulunmakla beraber, sayısal ve sözel derslere daha çok zaman ayırmayı istedikleri tespit edilmiştir. Bu durumun, lise giriş sınavlarında daha çok puan toplamaya yönelik olarak yürütülen ilköğretim sisteminin bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler, müzik dersini ne kadar severlerse sevsinler, kendilerine puan getirecek olan derslere zaman ayırmayı daha çok tercih etmektedirler.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu bir tutum içinde bulunmalarının, ders başarılarını da olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Nitekim, Otacıoğlu'nun (2007) yaptığı araştırmada, ilköğretim 5.6.7. sınıf öğrencilerinde derse karşı olumlu tutumların arttıkça, ders başarısının da arttığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca Kocabaş (1997: 142) da, öğrenciler derse karşı olumlu bir tutum içinde bulduklarında, dersin bilişsel, devinışsel ve duyuşsal ürünlerinin artacağını belirtmektedir.

Yapılan araştırmada, ailenin eğitim düzeyi ve anne-baba mesleğinin, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik geliştirdikleri tutumlarda bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde, bu konuda farklı sonuçlar bulunmaktadır. Örneğin; Phillips'in (2003) yaptığı araştırmada, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının, ailelerinin sosyo-ekonomik seviyesine göre değiştiği sonucuna varılırken; Nacakcı'nın (2006) ve Otacıoğlu'nun (2007) yaptıkları araştırmalarda, ailenin ekonomik durumunun, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarında bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmanın sonucunda, ilköğretim altıncı sınıf kız öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının, erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonucun, başka araştırmalarda ulaşılan sonuçlarla da örtüştüğü gözlenmektedir. Phillips'in (2003) altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflar; Otacıoğlu'nun (2007) 5. 6. ve 7. sınıflar ve Nacakcı'nın (2006) ise ilköğretimin tüm sınıfları üzerinde yaptığı araştırmalarda da müzik dersine karşı kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda, ailesinde veya yakın çevresinde bir müzik aleti çalan kişiler bulunan öğrencilerle, bulunmayan öğrencilerin müzik dersine yönelik geliştirdikleri tutumlarda bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak, blokflüt hariçinde başka bir çalgı daha çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının, diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, öğrencilerin farklı müzik aletleri çalmalarının, derse olan tutumlarını ve ilgilerini artılabileceği; bu sayede ders başarılarının da yükselebileceği söylenebilir. İlköğretim müzik derslerinin içeriğine yönelik yapılan düzenlemelerde veya program geliştirme çalışmalarında, bu sonucun dikkate alınmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuç ise bir müzik kursuna giden öğrencilerle, gitmeyen öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamasıdır. Bu sonuca göre, müzik kursuna gitmeyen öğrencilerin de, az gidenler kadar müzik dersine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları söylenebilir.

Araştırma sonucunda ulaşılan bu sonuçlar doğrultusunda, aşağıdaki öneriler getirilebilir:

Müzik derslerinin işlenmesinde, öğrencilerin görüş ve düşünceleri de dikkate alınmalıdır. İlköğretim müzik derslerinde çalgı eğitimine daha fazla önem verilmeli ve blokflüt haricinde başka çalgılar da öğretilmelidir.

Çalgı çalmayı öğrenmek isteyen öğrencilere, bunu gerçekleştirebilecekleri ortamlar sağlanmalıdır. Öğrencilerin, ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerde rol almaları sağlanmalıdır.

Araştırma, daha kesin yargılara varabilmek için daha geniş bir örneklem grubuyla, ilköğretimin diğer kademelerindeki farklı sınıflar üzerinde de yapılmalıdır.

5. Kaynaklar

1. Abril, C.;Gault, B. (2006). The State of Music in the Elementary School: The Principal's Perspective. *Journal of Research in Music Education, Vol. 54, Issue 1.*
2. Atan, A. (2004). *Verimli Bir Sanat Eğitimi İçin Plastik Sanat Eğitimi*. II. Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gündüz Yayıncılık, Ankara.
3. Kaptan, A.Y. (2004). *Estetik ve Resim-İş Eğitimi Kapsamında Oyun Güdüsü*. II. Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gündüz Yayıncılık, Ankara.
4. Kocabaş, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı:13*. 141-145.
5. Nacaklı, Z. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
6. Otacıoğlu, S.G. (2007). İlköğretim 5.6.7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 21*. 134-139.
7. Özmenteş, G. (2006). *Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi*. İlköğretim Online Sayı: 23. <ilkogretim-online.org.tr>. (2010, Haziran 14).
8. Phillips, S. L. (2003). *Contributing Factors to Music Attitude in Sixth-,Seventh, and Eighth-Grade Students*. University of Iowa, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Iowa.
9. Saydam, R. (2003). *İlköğretim Okulunda Müzik Dersi*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumunda sunulmuş bildiri İnönü Üniversitesi, Malatya.
10. Uptis, R. Soren, B. (1999). *When Teachers Becomes Musicians And Artists: Teacher Transformation And Professional Development. Music Education Research, Vol.1, Issue.*